

"तस्य भासा सर्वमिदं विभाति"

चिन्मय आदेश

Monthly Newsletter of Chinmaya Mission Mulund

अष्टाविंशति: (XXVIII) स्रोतः

AUGUST - 2021

अष्ट (VIII) रश्मिः

ONLINE CHINMAYA GEETA ELOCUTION COMPETITION-2021

2nd CHAPTER - SĀṄKHYA YOGAḤ

IN ENGLISH AND MARATHI

📅 SUNDAY, 22nd AUGUST 2021

GROUP	ELIGIBILITY	TOPIC	TIME LIMIT
E	STD - VII, VIII, IX, X	Ladder of Fall (Shloka 62 & Shloka 63)	MAX. 5 Mins
F, G, H	AGE 16 and above	Stitha Pragnya Lakshana (Shloka 55 to Shloka 72)	MAX. 7 Mins

NOTE:

- 1) For registration visit our website www.chinmayamissionmulund.com
- 2) Last date of registration is **15th Aug 2021**.
- 3) Guidance and Study material for the competition will be available on our Chinmaya Mission YouTube channel. Contact us for more details.
- 4) During the competition, the participant is not allowed to read any part of the speech from notes, paper etc.
- 5) Criteria for judgment

Content	Language	Overall Effect
50%	25%	25%

Content: Understanding of topic, Organization of thoughts etc.

Overall Effect: Presentation, Expression, Diction etc.

- 6) The decision of the judges will be final. Exceeding the time limit will disqualify the participant.

For any queries contact –

Shruti Shetty: 9619269909; Pavitra Shetty: 9867338832; Vasantha Balan: 8879717030

Chinmaya Mission Mulund

ONLINE

CHINMAYA GEETA CHANTING COMPETITION - 2021

Bhagwad Geeta Chapter - II

SĀṆKHYA YOGAḤ

The Yoga of Knowledge

CHANT GEETA

ENCHANT KRISHNA

For more details regarding

Preliminary round registration, portion, online guidance visit:

www.chinmayamissionmulund.com/geeta-chanting-competition

For any queries contact:

Shruti Shetty - 9619269909

Pavitra Shetty - 9867338832 Vasantha Balan - 8879717030

Last date of registration for Preliminary round: 24 Oct 2021

Online guidance will be provided

** No registration required for attending guidance sessions**

No Registration Fee

Geeta Guidance Schedule

ONLINE

CHINMAYA GEETA CHANTING COMPETITION - 2021

Chinmaya Mission Mulund will conduct online guidance sessions for the participants to help them prepare for Geeta Chanting Competition.

The details are as under:

Day: Every Sunday

Dates: Sep 5, 2021 to Oct 24, 2021

Time: 11.00 AM – 11.45 AM

For more details visit:

www.chinmayamissionmulund.com/geeta-guidance-schedule-2021/

** No registration required for attending guidance sessions**

GEETA CHANTING FOR CHILDREN - 2021

GROUPING AND PORTIONS: IInd CHAPTER

GROUP	STANDARD	PORTION	SHLOKAS FOR PRELIMINARY ROUND (VIDEO SUBMISSION)	SHLOKAS FOR FINAL ROUND
A	Nursery, Jr. KG & Sr. KG	39 – 43	39 – 41	39 – 43
B	I st & II nd	39 – 48	42 – 46	39 – 48
C	III rd & IV th	39 – 53	46 – 53	39 – 53
D	V th & VI th	50 – 72	54 – 61	50 – 72
E	VII th , VIII th , IX th & X th	45 – 72	64 – 72	45 – 72

CRITERIA FOR JUDGEMENT

The following shall be the criteria for the **Preliminary level**:

Pronunciation	Memory, Presentation & Overall Effect	Total
75 marks	25 marks	100 marks

The following shall be the criteria for the **Final level**:

Memory	Pronunciation	Presentation & Overall Effect	Total
50 marks	40 marks	10 marks	100 marks

• CHINMAYA MISSION MULUND •

Geeta Chanting for Elders-2021

2nd CHAPTER - SĀṆKHYA YOGAH

GROUPING AND PORTIONS:

Group	Age	Portion	Shlokas for Preliminary Round (Video Submission)	Shlokas for Final Round	No. of Shlokas
F	16 to 35	39 – 61	54 - 61 (Seeing the book)	39 - 61 (By heart)	23
G	36 to 55	39 – 63	54 - 61 (Seeing the book)	39 - 63 (By heart)	25
H	56 & above	54 – 72	54 - 61 (Seeing the book)	54 - 72 (By heart)	19

CRITERIA FOR JUDGMENT:

Rounds	Memory	Pronunciation	Presentation & Overall Effect	Total
Preliminary	-	70	30	100
Finals	50	40	10	100

For any queries contact:

Shruti Shetty – 9619269909

Pavitra Shetty – 9867338832

Vasantha Balan – 8879717030

• CHINMAYA MISSION MULUND •

EDITORIAL COLUMN

Harih Om!

"Keep your mind where your hands are functioning" roared Pujya Gurudev Swami Chinmayanandaji in the video that was shown to participants of the online video quiz conducted on 23rd July 2021, the Guru Purnima day. About 60 participants watched the video and submitted online answers to the questionnaire based on the video. The online video quiz was the first among the events of the Chinmaya Geeta Fest 2021. 26 prizes were announced across various categories based on age groups. The prizes will be distributed at Chinmaya Shreeram on 3rd August, Pujya Gurudev's Aradhana Day. Online guidance lectures were conducted on Sundays for the Geeta Chanting Competition for school children and elders lined up in October/November 2021, the portion being Chapter 2 of the Bhagawad Geeta (Verses 39 to 72). The online elocution competition in

English and Marathi is scheduled in August. The topics for the elocution are Ladder of fall (Ch.2 - Verses 62 and 63) for school children (7th grade onwards) and Stitha Pragnya Lakshana for elders (Ch.2- Verses 55 to 72). For details of the various events of the Geeta Fest and registration, please visit our website www.chinmayamissionmulund.com

"Pray. Prayer has strength unbelievable indeed, until we start praying. Prayer is not asking: it is a longing of the soul." - Swami Chinmayananda. 'Prayer - My PPE Kit' was the theme of our first ever online Children's camp conducted on 24th and 25th July via the Zoom platform. The camp had sessions on prayer, importance of temples, form worship, japa, devotion, gratitude etc. interspersed with interesting and fun-filled activities like gopuram making, stencil Ganesha, pooja, manuscript writing, Chitra likhita japa, treasure-hunt etc. The camp was well received by the parents and children, about 30 of them from Grade 3 to 8. The sessions

were conducted by facilitators from other CM centres as well as in-house including the CHYKs.

Br. Nileshji conducted a Jnana Yajna on "Swadharma" an evergreen topic which was premiered live on the YouTube channel of Chinmaya Mission Mulund from 26th to 30th July. Those of you who missed the lectures can catch up with the videos on YouTube.

Lokah Samasthah Sukhinoh Bhavantu!

Smt. Lakshmi Kumar

Editor - Chinmaya Adesh

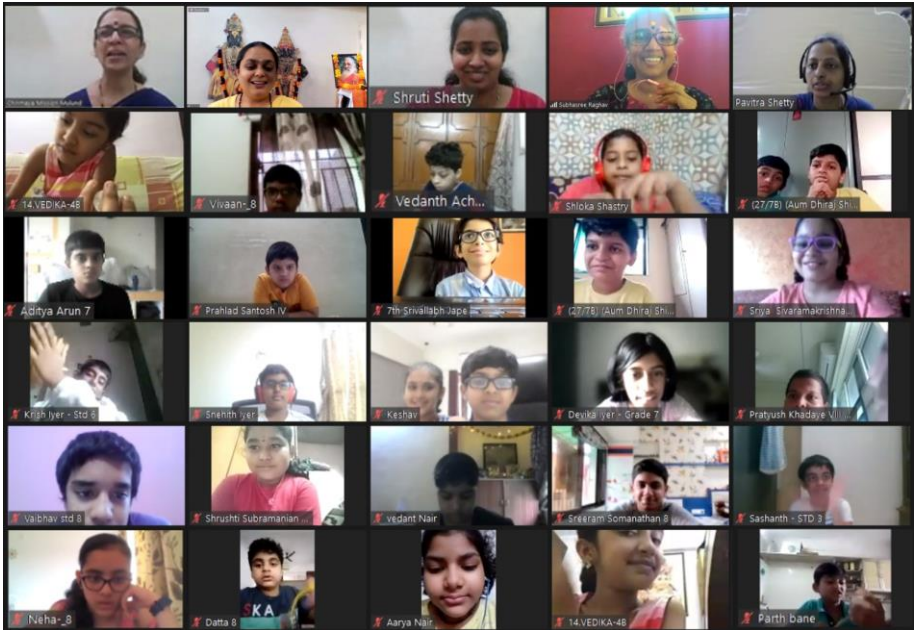
-----XXXXX-----

Facilitators presenting their sessions during the online children's camp

Children exhibiting their art work during the online camp

Facilitators and participants during the online children's camp

Chinmaya Vishwa Vidyapeeth (CVV) Vidyadaanam matah param

Inspired by the teachings of Pujya Gurudev, Chinmaya Mission was established in India in 1953. Today it encompasses a range of spiritual, charitable activities and is a leader in value based education in India, ennobling lives of its students and faculty through 100+ Chinmaya Vidyalayas spread across the nation.

One of the biggest questions we face today is how to build a better world. To confront the challenge of the time requires dynamic leaders powerful enough to disrupt the status quo. This can be achieved only through right education. Is our current education system doing the trick? Possibly not!

Current education systems are focussed on developing skills and knowledge to raise standard of living but not standard of life. This continues to make us disconnected from

each other and leaves us unable to solve the issues of our time.

The education foundation we desperately need is one by which we discover our greatest potential. Not only in how we think but also in how we act in the world. We need a foundation that gives us the sense of responsibility where we understand that we only bring about our progress by ensuring world progress.

Imagine a university where 500 year rich traditions of thought and wisdom meet modern pedagogy.

At CVV this is not some imagined ideal. It is a living reality, a way of life that can be witnessed in the dynamic minds of young students who are already on the path of bringing change to become leaders for tomorrow.

As a culmination of Pujya Gurudev's vision for education in India, Chinmaya Vishwa Vidyapeeth was set up in 2016 as an institute

of higher learning. It is currently housed in the Chinmaya International foundation (CIF) at Adi Shankaracharya Nilayam, the maternal home of the great seer Adi Shankaracharya near Ernakulam in Kerala.

Four pillars of CVV-

CVV has been founded on the principles of building a strong foundation for life.

1. Spirituality

Spirituality is about connecting ourselves with our core. We have enormous potential to excel provided we are connected to our core. CVV helps students connect with their core thus laying the foundation for becoming happy human beings, an essential for society today.

2. Purity

Our understanding of Indian knowledge system grows exponentially if students study the Indian knowledge system in a pure form from its source language. Hence CVV enables students to study the Geeta, Mahabharata,

Upanishads in Sanskrit giving them invaluable insight about those scriptures and about life itself.

3. Applicability

Knowledge cannot just be information, it should have real life application and that is what is being taught in CVV.

4. Innovation

It is common knowledge that in the twenty-first century volatility, uncertainty, complexity and ambiguity are daily realities. In such a world meaningful learning is really the only way to cope, grow and excel. Hence we need to add a dimension of creativity to deal with our future challenges. Innovation at CVV is the combination of knowledge and creativity.

Tailor your degree to your interests.
Enrol in Chinmaya's B.A.B.Ed. English
Literature programme.

www.cvv.ac.in
admissions@cvv.ac.in
+ 91 75588 96000

ADMISSIONS OPEN

The fusion of courses allows inspiring interdisciplinary study and makes graduates of CVV innovative, knowledgeable and most sought after by employers. Graduates will have the capacity not merely to think outside the box but discard the box altogether and drive innovations which benefit all of us.

CVV's vision has also been beyond the curve of delivering the recent National Educational Policy 2020 (NEP) in India which declared the study of Indian Knowledge Systems (IKS) a matter of national need.

Retaining its headquarters in Adi Shankaracharya Nilayam, CVV is now all set to expand to its new 40 acre campus.

The buildings of the new campus are part of a stagewise expansion project that has an overall fund requirement of about Rs. 500 crores spread over the next 5 years. The first stage needs about Rs 100 crores. This covers the cost of vast academic, administrative and multifacility infrastructure. The gigantic endeavor needs active participation of individuals, institutions and the corporate world.

It is calling to the philanthropist in you. It is calling to your value for Indian Knowledge traditions. Multiple initiatives require your financial support.

Join us in ***Reimagining Education***. Let's create history together!

चिन्मय विश्वविद्यापीठ (चिविवि) 'विद्यादानं मतः परम्।'

पूज्य गुरुदेव स्वामी चिन्मयानंद यांच्या संमतीने १९५३ साली चिन्मय मिशनची स्थापना झाली. आज अनेक आध्यात्मिक सेवाभावी कर्मे मिशनद्वारे केली जात आहेत. त्याचबरोबर, चिन्मय मिशन हे भारतातील मूल्याधिष्ठित शिक्षण पद्धतीच्या नेतृत्वस्थानी आहे. यामुळे अनेक विद्यार्थी व शिक्षक यांची जीवने खऱ्या अर्थी उदात्त झालेली आहेत. या कार्यात देशभरातील शंभरहून अधिक चिन्मय विद्यालये कार्यरत आहेत.

आज आपल्या सर्वांपुढे एक मोठा प्रश्न उभा आहे, तो म्हणजे अधिक चांगल्या जगाची निर्मिती कशी करायची? काळाच्या या आव्हानाला सामोरे जाण्यासाठी, आजची स्थिती स्तंभित करण्याच्या हेतूने यथावत सामर्थ्यशाली व कर्मशील नेतृत्वाची गरज आहे. हे कार्य संपन्न करण्यासाठी योग्य शिक्षणाची आवश्यकता आहे. आपली

आजची शिक्षण व्यवस्था हा बदल घडवून आणण्यास समर्थ आहे का ? याचे उत्तर नाही असेच येईल.

सध्याची शिक्षण व्यवस्था वेगवेगळी कौशल्ये विकसित करणे व जीवनमानाऐवजी राहणीमान वाढवणे यांवर लक्ष केंद्रित करते. याचा परिणाम म्हणून आज आपण एकमेकांपासून दूरावत चाललो आहोत आणि आपल्याकडे या काळाच्या समस्येवर उत्तर शोधण्याची क्षमता नाही.

आपल्याला अत्यधिक आवश्यकता असेल तर ती म्हणजे आपल्यातील जास्तीत जास्त क्षमता शोधून काढण्याची. हे कार्य आपण कसा विचार करतो एवढ्याच बाबतीत बंदिस्त नाही, तर बाह्य जगात आपण कसे अभिव्यक्त होतो हेही महत्वाचे आहे. त्यासाठी आपल्याला जबाबदारीच्या जाणिवेचा दृढ पाया असणे गरजेचे आहे ज्यामुळे आपण आपल्या प्रगतीबरोबरच जगताच्या प्रगतीची खात्री करून घेऊ.

अशा एका विद्यापीठाची कल्पना करा

- जेथे विद्यार्थ्यांना फक्त प्रथम क्रमांक मिळविण्यासाठी प्रशिक्षित केले जात नाही, तर जगामध्ये आपले वैशिष्ट्यपूर्ण स्थान शोधून काढण्यासाठी प्रशिक्षित केले जाते.
- जेथे जीवन आणि जीवनातील नीतिमत्तेचे होकायंत्र यांना अभ्यासक्रमात इतर शैक्षणिकविषयांइतकेच महत्त्व असेल.
- जेथे पाच शतकांपूर्वीच्या समृद्ध विचारपद्धतींचा आणि ज्ञानाचा मेळ आधुनिक अध्यापन शास्त्रात घातलेला असेल.

चिविवि मध्ये हा केवळ कल्पनेतला आदर्श नाही. हीश्वासोच्छ्वासाइतकीच जीवनातील सत्यता आहे. ती येथील जीवनपद्धती आहे. उद्याच्या बदलाचे नेतृत्व करणाऱ्या, त्या मार्गावर वाटचाल करीत असलेल्या तरुण विद्यार्थ्यांची कार्यरत मने याची साक्ष देतात व त्याचे दर्शन घडवतात.

भारतातील शिक्षणाविषयी पूज्य गुरुदेवांच्या दृष्टीची पराकाष्ठा म्हणून २०१६ साली चिन्मय विश्व विद्यापीठ या उच्च शिक्षण संस्थेची स्थापना झाली. सध्या ती केरळ येथील एर्नाकुलम् जवळ असलेल्या महान द्रष्टे आदिशंकराचार्य यांच्या मातृकगृही वसलेल्या चिन्मय इंटरनॅशनल फाऊंडेशनमध्ये स्थित आहे.

चिविवि चे चार स्तंभ-

जीवनाचा दृढ पाया घालणाऱ्या चार तत्त्वांवर चिविवि ची उभारणी केलेली आहे.

१) **अध्यात्म-** अध्यात्म याचा अर्थ आपल्याला आपल्या अंतर्गाभ्याशी जोडणे. आपण जर आपल्या अंतर्गाभ्याशी जोडलेले राहू तर आपल्याला हव्या तितक्या उत्कृष्टतेप्रत नेणाऱ्या क्षमता सापडू शकतात. चिविवि विद्यार्थ्यांना त्यांच्या अंतर्गाभ्याशी जोडण्यास मदत करते आणि त्याद्वारे एक आनंदी व्यक्तिमत्त्व बनण्यासाठी पायाभरणी करते. आजच्या समाजाला याची अत्यंत आवश्यकता आहे.

२) शुद्धता- जर विद्यार्थ्यांनी मूळच्या शुद्ध भाषेतून अभ्यास केला तर भारतीय ज्ञानपद्धतीची जाण अकल्पित उंची गाठते. एतदर्थ चिविविच्या विद्यार्थ्यांना गीता, महाभारत, उपनिषदे संस्कृतमधून शिकवली जातात. त्याद्वारे त्यांना त्या धर्मशास्त्रांमध्ये आणि प्रत्यक्ष जीवनाबद्दल अनमोल अंतर्दृष्टी प्रदान केली जाते.

३) व्यवहार्यता- ज्ञान याचा अर्थ केवळ माहिती नव्हे. ज्ञानाला खरी जीवन-व्यवहार्यता असली पाहिजे. चिविवि अशाच प्रकारचे ज्ञानदान करीत आहे.

४) नाविन्यता- एकविसाव्या शतकात अस्थिरता, अनिश्चितता, गुंतागुंत आणि संदिग्धता या दैनंदिन वास्तवता झालेल्या आहेत. अशा जगात, उच्च स्थानी पोहोचण्यासाठी, विकसित होण्यासाठी आणि उत्कृष्टता प्राप्त करण्यासाठी, कसे शिकावे हे शिकावले जाते. त्यासाठी, भविष्यातील आव्हानांना सामोरे जाण्यासाठी सर्जनशीलता वाढविण्याची आवश्यकता आहे. ज्ञान व त्याबरोबर सर्जनशीलता ही चिविविची नाविन्यता आहे.

येथे आवडीच्या प्रेरणादायी विषयांचा अभ्यास सहजसाध्य आहे आणि त्यामुळे येथील पदवीधर नाविन्य, ज्ञानसंपन्न व उद्योजकांच्या आवश्यकतेनुसार तयार झालेले असतात. येथील पदवीधरांची क्षमता केवळ चौकटीत विचार करण्याची नसून, चौकटीचा अव्हेर करून नाविन्यपूर्ण योजना आखण्यात आहे, जी सर्वांसाठी फलदायी असेल.

नॅशनल एज्युकेशनल पॉलिसी २०२०, यांनी जाहीर केलेल्या भारतीय ज्ञान व्यवस्थेच्या खूप पुढे चिविविची दृष्टी आहे. 'आदि शंकराचार्य निलायाम' येथे मुख्य कार्यालय ठेवून चिविवि ४० एकर क्षेत्रात विस्तारत आहे.

नवीन परिसरातील बांधणी आणि विकास टप्प्याटप्प्याने होणार आहे. त्यासाठी होणारा खर्च रु.५०० करोड असून, ५ वर्षांचा कार्यकाळ आहे. पहिल्या टप्प्यासाठी रुपये १०० कोटींची आवश्यकता आहे. यामध्ये शैक्षणिक व्यवस्थापन आणि अन्य सोयींचा समावेश असेल. या

महान कार्यासाठी व्यक्तींनी, संस्थांनी आणि उद्योजकांनी हातभार लावण्याची गरज आहे.

आपल्यातील मानवता प्रेमाला हे आवाहन आहे.

भारतीय ज्ञान परंपरेशी जुळलेल्या अभिमानाला हे आवाहन आहे.

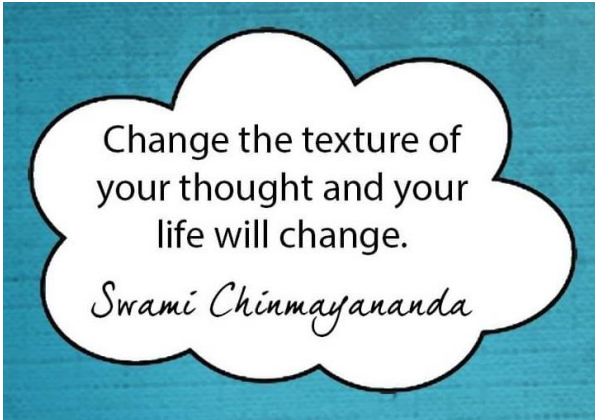
अनेकविध कार्यक्रम आरंभांना आपल्या आर्थिक बळाची आवश्यकता आहे.

पुनर्कल्पित शिक्षणासाठी सहभागी व्हा!

या, आपण सर्वजण मिळून नवीन इतिहास घडवून या.

॥ हरि ॐ ॥

-----XXXXX-----

PROBLEMS? FACE THEM!

H. H. Swami Chinmayananda

Who has no problems? But all are victimised by their own problems. Majority are; but not all.

A crowd of problems, marching towards us with plans to conquer us, is "life" to the majority; but some rare folks discover, even in the midst of a host of threatening problems, an artistic way of tickling them all to laughter! This art in fact should be the art of living, unaffected by the little problems of our lives.

Sometimes grave problems present to an individual and completely roll him down to utter desperation. In all such cases we can easily discover a hundred others, who having faced similar problems have come out of them all victoriously untouched by their grinning threats. Loss of wealth or a dear and near relation are all examples and a few some to consider these as 'grave' problems, while

others seem to discover in themselves a secret spring of some mysterious power encouraged by which they walk out of their heart pangs to face the problem in the open sun-lit world.

Grave problems can drive only unintelligent men of indisciplined thought and habits to an early grave. Others walk side by side with their grave problems and so manipulate the circumstances and make use of the various happenings around them that they always successfully push the problems into the grave and themselves safely walk away! Such men are the mighty men of destiny in the world. But the majority of us make the pilgrimage not hand-in-hand with our problems but we are driven by problems and the problems push us ultimately into a grave of sorrow. In short make a grave for all problems, do not make a grave of problems for ourselves. Even the grave is no problem for those who know how to meet it.

A problem is never solved by ourselves

succumbing to it. In fact problems grow, fattened and nourished by the number of victims that come under its onslaught. This is equally true both in the communal life as well as in the individual life.

Problems of a nation are to be faced boldly by the people themselves. That, indeed, is a successful and thriving community which is competent and courageous enough to face its own problems. A man who compromises with them in the dire attitude of escapism is a man noted for utter failure all through his life.

Therefore, each of us must learn the art of facing the upheavals in one's own individual life. The threat may be physical, mental, intellectual, or spiritual. At each level the problems are to be solved by remedies applicable to that level alone. A love-lorn lass cannot escape her sense of disappointment if she is presented with a huge insurance policy fully paid up. An intellectual restlessness cannot be quietened by added physical comforts or by showing more and more love

and sympathy towards the restless.

The spiritually thirsty can find a real consolation only in and through constant spiritual practices. There is no short-cut, no quick path, no mysterious and secret way. The grand old path has to be trodden to reach the Eternal Goal of Perfect Peace-Experience.

-----XXXXX-----

Guru Purnima Celebrations at
Chinmaya Shreeram

भगवंतांचे मार्गदर्शन परम पूज्य स्वामी तेजोमयानंद

आनंदाचा स्रोत

या जगात असे काही लोक असतात जे स्वतः कमी काम करतात, पण दुसऱ्यांकडून जास्त काम करवतात. हे विधान वाचताना सर्वसाधारणपणे, आपल्याला अशा लोकांची आठवण होते की जे स्वतः काम करीत नाहीत आणि दुसऱ्यांना स्वतःसाठी काम करायला लावतात. शुद्ध चैतन्यतत्त्व-ब्रह्म हेही निष्क्रिय आहे, पण त्याच्या उपस्थितीत इतर सर्वजण कामे करतात. अतिशय प्रेमस्वरूप आणि आनंददायी उदाहरण म्हणजे छोटेसे बाळ. ते पाय उडवणे, रडणे आणि हसणे याव्यतिरिक्त फारसे काही करीत नाही. पण इतर सर्वांना कामाला लावते. इतरजण त्याच्यासाठी आनंदाने कामे करतात, कारण त्याची उपस्थिती त्यांचा आनंद असतो. जेव्हा ते झोपते तेव्हा त्याचे आई-वडील कॅमेऱ्याकडे झेपावतात

आणि ते जेव्हा डोळे उघडते तेव्हा पुन्हा एकदा कॅमेरा बाजूला जातो. त्या बाळाला राग येतो तेव्हाही इतरांच्या मनात प्रेम दाटून येते. त्या बाळामध्ये सर्वांना इतके प्रेममय करण्यासारखे असे काय आहे? याचे तुम्हाला कधी आश्चर्य वाटते का? ते केवळ आहे म्हणून की अन्य काही कारणाने?

सर्वांसाठी आनंदाचा स्रोत बनण्यासारखे बाळामध्ये असे काय असते? उत्तर अगदी सोपे आहे आणि तरीही अर्थगर्भित. लहान मूल इच्छाविरहित असते. भूक आणि तहान यासारख्या शारीरिक गरजा त्याला असतातच; पण त्याहून अधिक गरजा नसतात. त्याच्या डोळ्यांमध्ये ही इच्छाराहित्याची स्थिती - निरागसता प्रतिबिंबित होत असते. श्रेष्ठ धर्मग्रंथ सांगतात की ही इच्छाराहित्याची स्थिती प्रत्येक नकारात्मक भावना काढण्यासाठी वांच्छनीय आहे - मत्सर, क्रोध, ताण इत्यादी. या सर्व भावनांचे मूळ इच्छेत आहे. सृष्टीतील आणखी एक प्रकारच्या व्यक्ती अशा असतात ज्याच्या डोळ्यात पूर्ण

इच्छाराहित्याचे प्रतिबिंब चमकत असते - साक्षात्कारी पुरुष.

माणूस त्याचे आयुष्य इच्छाविरहिततेने सुरू करतो - एक बालक म्हणून आणि आध्यात्मिक उन्नतीची परिपूर्तीही इच्छामुक्तीत होते. हाच तो साक्षात्कारी पुरुष. परंतु मध्येच कुठेतरी कोणत्या तरी कारणाने इच्छा उद्भूत होतात आणि संघर्ष सुरू होतो. आपण कामाची सुरुवात ताणाविना यश मिळविण्यासाठी करतो आणि त्याची परिणती यशाविना ताणात होते.

केंद्रबिंदू

अलीकडे आपण बऱ्याच प्रकारच्या व्यवस्थापनांविषयी ऐकतो - समय व्यवस्थापन, ताण व्यवस्थापन, आर्थिक व्यवस्थापन इत्यादी, इत्यादी. वेळोवेळी व्यवस्थापनाच्या व्याप्तीत नवीन नवीन पैलू आणले जातात. उदाहरणार्थ - स्वास्थ्यतेच्या परिसीमेत हल्ली वेगाने फोफावणारी संकल्पना म्हणजे यातना व्यवस्थापन. परंतु खूपच थोड्या

लोकांच्या लक्षात येते की या सर्व व्याप्ती जरी व्यक्तिगतरित्या फायदेशीर असल्या तरी त्या जीवनाच्या छोट्याशा भागापुरत्याच उपयोगी आहेत. त्या संपूर्ण जीवनाला लागू पडत नाहीत. पूर्णाचे यथार्थ ज्ञान असल्याशिवाय छोट्याशा पैलूचा अभ्यास पुरेसा पडत नाही. उदाहरणार्थ, एक माणूस कामाच्या ताणामुळे धडपडत होता. तो समय व्यवस्थापनाच्या सत्राला उपस्थित राहिला. त्याचा त्याला फायदाही झाला. तो त्याचे काम भराभर पूर्ण करू लागला व त्यामुळे त्याला मोकळा वेळही मिळू लागला. पण त्या मोकळ्या वेळाचे काय करायचे हे त्याला माहित नव्हते. म्हणून आपण आपले लक्ष मुख्यतः जीवनाच्या व्यवस्थापनाकडे केंद्रित केले पाहिजे - जीवनाविषयीची समग्र दृष्टी मिळवली पाहिजे. नाहीतर होते काय की बरेच लोक जीवनाच्या काही टप्प्यांवर खूप यश आणि उपलब्धी मिळवतात आणि तरी सुद्धा त्यांना संपूर्ण जीवनाच्या दृष्टीने कृतकृत्यतेचा अनुभव येत नाही.

धनसंपत्ती सुद्धा सुखाची निश्चितता देत नाही. श्रीमंत होण्यात काहीच चूक नाही. परंतु त्याचबरोबर जर कोणी व्यक्ती असमाधानी किंवा अकृतकृत्य राहत असेल तर त्याच्या धनसंपत्तीचा हेतूच हरवून जातो. म्हणून आता हे स्पष्टच आहे की आपले मुख्य केंद्र, जीवन व्यवस्थापन, हेच असले पाहिजे.

अशा विस्तृत ज्ञानाची पूर्वपीठिका असेल तर आपले कुठल्याही क्षेत्रातील कर्म करण्याचे प्रयत्न अधिक अर्थपूर्ण व फलदायी होतात.

इच्छा व्यवस्थापन

जरी इच्छाराहित्याची स्थिती अतिशय वांच्छनीय असली तरीसुद्धा इच्छा आपल्या सर्वांच्या मनात अनाहूतपणे येतच असतात. म्हणून जीवनाच्या व्यवस्थापनाचा पहिला भाग, इच्छा व्यवस्थापन, हा आहे. एक एकटी इच्छा ही त्रासदायक नसते किंवा बंधनांचेही कारण नसते. पण जेव्हा त्यांच्या संख्या वाढू लागतात आणि त्यांची प्रत

आपल्या हातातून घसरण्याइतकी ढासळते तेव्हा त्या माणसाचा नाश करतात. म्हणून इच्छा व्यवस्थापन अतिशय वांच्छनीय आहे.

इच्छांचे व्यवस्थापन कसे करावे ?

माणसाचे जीवन चार विभागात धर्मशास्त्रांनी विभाजित केले आहे.

१) विद्यार्थी जीवन

ब्रह्मचारी आश्रम

या आश्रमाचा मूळ पाया म्हणजे शिस्त. शिस्तीशिवाय अध्ययनही शक्य नाही आणि यशस्वी जीवनही शक्य नाही. म्हणून या विभागात ज्ञान मिळवण्याची शिस्त, तुमच्या पुढच्या जीवनात, ते ज्ञान आचरण्याची तयारी करून घेते.

२) गृहस्थाचे जीवन

गृहस्थाश्रम

जीवनाच्या या विभागाचा मुख्य स्तंभ म्हणजे सेवाभाव.

सेवेबद्दल आपल्याकडे फारच मर्यादित किंवा विपर्यस्त मते प्रचलित आहेत. आपण फक्त सेवा म्हणजे काहीतरी कार्य या दृष्टीने विचार करतो; सेवाभाव म्हणून नाही. आपल्याला वाटते सेवा म्हणजे आठवड्यातून एक दिवस सामाजिक सेवाकार्य - विशिष्ट प्रकारचे साप्ताहिक सामाजिक सेवाकार्य. ते ठीक आहे, पण ते म्हणजे सेवाभाव होत नाही. सेवा ही कृती नव्हे. तो दृष्टिकोन आहे. महात्मा गांधीजी म्हणतात, “जीवनात असा एकही क्षण येत नाही की जेव्हा माणूस सेवा करू शकत नाही. एखाद्या प्रेमपूर्ण दृष्टिक्षेपाने किंवा धीर देणाऱ्या पाठीवरच्या थापेने सुद्धा आपण सेवा करू शकतो. ‘सर्वकाळ सेवा करण्याची तत्परता - केवळ देण्यातल्या आनंदासाठी’, हेच गृहस्थाचे समीकरण असले पाहिजे.”

३) निवृत्ती, आध्यात्मिक जीवन

वानप्रस्थाश्रम

या आश्रमाची खूण म्हणजे भौतिक वस्तूंपासून

पराङ्मुखता आणि अधिक गंभीर आध्यात्मिक ध्येये प्राप्त करण्यासाठी कटिबद्धता. म्हणून तपश्चर्येच्या वातावरणात आत्मशोधन करणे हा वानप्रस्थाश्रमाचा पाया आहे.

४) त्याग

संन्यासाश्रम

संन्यास याचा अर्थ केवळ आपल्या कपड्यांचा रंग बदलणे असा नाही. त्याचा अर्थ, व्यक्तीने आपल्या आवडी-निवडी आणि अहंकार, यांचा त्याग केला पाहिजे. कोणतीही व्यक्ती अंतःकरणातून परिपूर्ण असल्याशिवाय इच्छांपासून विमुक्त होऊ शकत नाही. आपल्या हृदयाचा व पोटाचा संबंध कसा रोचक असतो हे तुम्ही पाहिलेलेच असेल. जर हृदय तृप्त असेल तर पोटसुद्धा तृप्त असते. लोकांना जेव्हा खूप आनंद होतो - आनंदातिरेक होतो तेव्हा त्यांना कितीही तास गेले तरी भूक जाणवत नाही. अगदी पोटाच्या सुद्धा दृष्टिकोनातून बघितले तरी पोटभर जेवण झाल्यानंतर खाण्याच्या

पदार्थाविषयी एखादा विचारसुद्धा त्या व्यक्तीला आकर्षून घेऊ शकत नाही. त्याचप्रमाणे, संन्यासीला इच्छांपासून पूर्ण मुक्ती शोभादायी असते. कारण तो सदासर्वदा आत्म्यामध्येच स्थित असतो. त्याचे जीवन पूर्ण त्यागाचे असते. जगण्यासाठी अत्यावश्यक वस्तू याव्यतिरिक्त त्याने सगळ्यांचा त्याग केलेला असतो. हे खूप कठीण आहे. म्हणूनच फार थोड्या व्यक्तींना ते जमते. वरवर पाहणारे काही लोक म्हणतात, “संन्यासीचे जीवन सोपे आहे, आरामाचे आहे. कीर्ती व भेटवस्तू देणारे आहे.” जेव्हा हे मी ऐकले, तेव्हा मी त्या माणसाला विचारले, “तू का संन्यासी होत नाहीस?” त्याने मला लगबगीने साष्टांग नमस्कार केला आणि तो निघून गेला.

या चारही विभाजनात नोंद घेण्यासारखा मुख्य मुद्दा म्हणजे, हे प्रत्येक प्रकारचे जीवन, त्याच्या त्याच्या तत्त्वानुसार आचरले तर इच्छांचे व्यवस्थापन अगदी सहज होईल. तुम्ही शिस्त, सेवाभाव आणि आत्मशोधन यांच्या मार्गे आत्मनिष्ठेप्रत जाता. व्यक्ती इच्छाराहित्य

अंगी बाणवण्यासाठी इच्छांच्या अतीत होते.

अशा प्रकारे, एक लहान मूल म्हणून इच्छा स्वातंत्र्यापासून सुरुवात करून आत्मसाक्षात्कारी पुरुष आनंदस्वरूपापर्यंत वेगवेगळ्या स्थितीतून जाऊन पोहोचतो. वर्तुळ पूर्ण व्हावे लागते. तेव्हाच जीवनाचे, केवळ व्यवस्थापनच होणार नाही, तर तो त्याच्या पूर्ण कृतकृत्यतेच्या परिपूर्तीस प्राप्त होईल.

-----XXXXX-----

**The world and our life is
ever-changing. It is our mind
that needs to remain even.**

Swami Tejomayananda

In view of the prevailing COVID -19 situation and the safety guidelines of the Government of Maharashtra, Chinmaya Shreeram is closed for darshan till further notice.

Chinmaya Mission Mulund

Published by Lakshmi Kumar (98205 90472)
for Chinmaya Mission Mulund and
Published from “Chinmaya Shreeram”
8, Aroto House, P. K. Road, Mulund (W),
Mumbai – 400080.

Email : info@chinmayamissionmulund.com

Tel.: 2567 1381 :+91 22 2567 1381

 YouTube Chinmaya Mission Mulund

www.chinmayamissionmulund.com